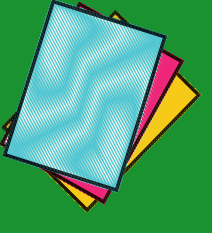

Etkinlik Çizelgesi Nasıl Hazırlanır?

Çizelge İçin Gerekli Materyaller

Bir etkinlik çizelgesi hazırlamadan önce bazı materyallerin temin edilmesi gerekmektedir. Bunlar dört telli A5 boyutunda bir klasör, yine A5 boyutunda şeffaf poşet dosyalar, düz renkte fon kartonları ve etkinlik fotoğraflarıdır. Malzeme temininden sonra aşağıdaki basamaklar sırayla gerçekleştirilmelidir:

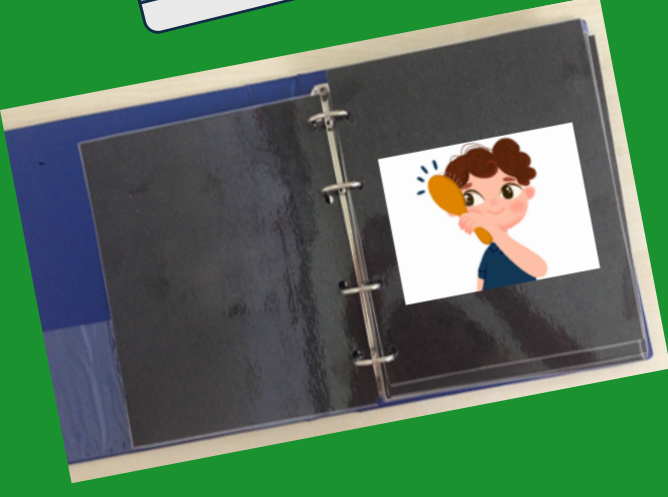
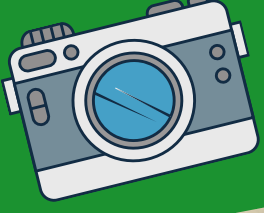
1. Etkinlikleri Seçme

İlk çizelge içerisinde başı-sonu belli etkinlikler tercih etmekte yarar vardır. Örneğin, yapboz gibi. Yapbozun tüm parçaları takıldığında bu etkinliğin bittiği anlamına gelir ve aynı zamanda çocuğun çizelgesine geri dönmesi için bir ipucudur. Ancak salıncakta sallanmak gibi süreli etkinliklerin ilk çizelgeye yerleştirilmesi, özellikle zaman kavramına sahip olmayan otizimli çocukların çizelgeye dönmeleri konusunda hatırlatıcı olmayacaktır. Yandaki görsellerde başlangıcı ve bitişi belli etkinlik örneklerine yer verilmiştir.

2. Etkinliklere İlişkin Fotoğraf Çekme

Çizelge hazırlamada ikinci adım etkinliklerin fotoğrafını çekmektir. Fotoğraf çekiminde dikkat edilmesi gereken birkaç temel kural vardır. Etkinlik fotoğraflarının arka planı düz renk olmalıdır. Beyaz zeminde nesnelere daha rahat görünmektedir ancak renkli bir zemin kullanılacaksa nesne ve zemin renk kontrastına dikkat edilmelidir. Fotoğraflarda fotoğrafı çeken kişinin gölgesi ya da dikkat dağıtıcı herhangi bir ışık ya da nesne olmamasına dikkat edilmelidir. Yandaki görselde örnek bir çizelge sayfasına yer verilmiştir.

3. Araç-Gereçleri Belirleme

Okul öncesi dönemde bulunan bir çocuğun ilk çizelgesinde yapboz, bul-tak kovalama şekil atma ve halka geçirme gibi etkinliklere çocuk çizelge takip becerisinde ustalaştıkça yeni etkinlikler eklenebilir. Örneğin makasla kesme, boyama sayfaları gibi çalışma yaprakları etkinlik fotoğrafları hazırlanarak eklenebilir. Yan tarafta yer alan görsellerde sırasıyla önce okul öncesi ve sonrasında ilköğretim döneminde kullanılabilecek etkinlik örneklerine yer verilmiştir.

Okul Öncesi Dönem

Okul Dönemi

4. Ödüllerini Belirleme ve Hazırlama

Otizimli çocukları motive etmek kuşkusuz öğrenme sürecini kolaylaştıracaktır. Küçük yaşta otizimli çocuklara çizelge becerisinin öğretiminde pekiştiriciler kullanılabilir. Örneğin, çizelge takibi sırasında basamakların her birini tamamlayan bir çocuk için, çocuğun arkasından vereni görmeyeceği şekilde ufak bir parça atıştırmalık verilebilir. Verilen atıştırmalıkların miktarına doyurucu olmaması açısından dikkat edilmelidir. Atıştırmalıkların günlük olarak hazırlanmasına ve bir kap içerisinde muhafaza edilmesine çocuk sağlığı açısından dikkat edilmelidir. Yanda örnek bir yiyecek pekiştiricisi kutusuna yer verilmiştir.

Etkinlik Çizelgesi Nasıl Hazırlanır?

Sembol Pekiştireç Örnekleri

Buna paralel olarak, çocuklara sembol pekiştirece değer verme öğretiler ve sembol pekiştirme çizelge öğretiminde sıkça kullanılabilir. Otizimli çocuklarla yapılan çalışmalarda öğretimde sembol pekiştirme oldukça etkili sonuçlar vermektedir. Örneğin, çocuğun tamamladığı her basamak için bir sembol kazanması gerekebilir. Sembolle pekiştirilme çizelge takibini öğrenmeyi hızlandıracaktır. Yan taraftaki görsellerde çeşitli sembol pekiştireç örneklerine yer verilmiştir.

5. Çevreyi Düzenleme

Otizimli çocuklara çizelge takip becerisi kazandırırken belli bir alanda öğretime başlanması faydalı olacaktır. Etkinlik materyalleri, kovalar ya da magazinlikler içerisine yerleştirilmeli ve ardından bunlar bir rafa konulmalıdır. Raflar çocukların boyuna uygun ve erişilebilir özellikte olmalıdır. Diğer bir deyişle çocuklar, kendi başlarına etkinlik materyallerini rahatlıkla alıp, geri koyabilecekleri bir düzenlemeye sahip olmalıdır. Yandaki görselde magazinliklerden oluşan örnek bir raf düzenlemesine yer verilmiştir. Bu örnekte, çizelgede yer alan yazılı ipuçlarının aynısı magazinlikler üzerinde de bulunmaktadır. Çocuklar önce çizelgede yapacakları etkinliği seçmeyi, ardından seçtikleri etkinliği eşleyerek, etkinliği almayı ve tamamlamayı öğrenirler.

6. Sosyal Etkileşim Becerileri İçin Hazırlık Yapma

Etkinlik çizelgeleri ile sosyal etkileşim becerilerini de öğretmek mümkün olabilmektedir. Özellikle ilk çizelgede, üç etkinlik sonrası bir sosyal etkileşim etkinliğine yer verilmelidir. Örneğin yapboz, bul-tak kovalarına şekil atma ve halka geçirme etkinliğinden sonra öğretmen/anne ile salıncakta sallanma, oyuncak araba sürme ya da top oynama gibi bir etkinlik olabilir. Bu tip bir etkinlik otizimli çocukların yetişkinlerle, ilerleyen zamanlarda ise akranlarıyla iletişim kurmasına yardımcı bir araç olarak kullanılabilir. Yandaki görselde örnek bir sosyal etkileşim resmine yer verilmiştir. Resimde otizimli bir çocuğun top oynamaktan keyif aldığını göstermektedir. Çocuk bu fotoğrafı gördüğünde yetişkine uzatması ve ardından etkinliğe yönlendirilmesi gerekmektedir. Bu sayede otizimli çocuklara tercih ettikleri etkinliklerle ilgili yetişkinle iletişime geçmeyi öğretmek mümkün olabilmektedir.

Kaynak:

McClannahan, L. E., & Krantz, P. J. (1999). Activity schedules for children with autism: Teaching independent behavior. Woodbine House.

Yılmaz, D. (2020, Nisan 16). Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim [Video].

Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=TOuXI84lu_s

Vuran, S. (Ed.). (2019). Eğitime uzanan yol projesi öğretmen eğitim kitapçığı. Tohum Otizm Vakfı.